

REZOLUȚIA

FORUMULUI “DEZVOLTAREA FORȚEI DE MUNCĂ PENTRU AGRICULTURĂ”

24, 25 FEBRUARIE 2022

Participanții la Forumul “Dezvoltarea Forței de Muncă pentru Agricultură” aprobă următoarea Rezoluție cu scopul: trasării sectoarelor prioritare de intervenție a actorilor principali (ministere de resort, instituții, agenții, parteneri de dezvoltare) în vederea sporirii calității forței de muncă în agricultura Republicii Moldova și atenuării situației complicate existente la moment în acest domeniu.

Participanții la Forumul „Dezvoltarea Forței de Muncă pentru Agricultură” constată următoarele:

- Politica națională în domeniu

Politicele publice în domeniul agricol până în prezent nu au inclus prevederi specifice privind forța de muncă din sectorul agrar și nu au prevăzut măsuri îndreptate spre consolidarea capacităților potențialului uman care activează în acest sector. Totuși, Strategia pentru anii viitori, care este în curs de elaborare, datorită inițiativei actorilor principali, conține prevederi specifice privind formarea forței de muncă în agricultură, iar aceste prevederi trebuie susținute cu măsuri active și consecvente.

- Constatări statistice relevante

Agricultura joacă un rol important în economia Moldovei și contribuie cu peste 12 - 13% la PIB, fiind mai puțin eficientă decât domeniile construcții, transporturi, TIC, având în vedere ponderea populației implicate în generarea veniturilor.

Peste 40,7% din suprafața totală de terenuri sunt în proprietatea a 390.380 de producători agricoli individuali.

Studiile în domeniu arată însă că agricultura din Republica Moldova este ineficientă. Productivitatea sectorului este de 2 ori mai mică decât media europeană.

- Rolul agriculturii și atractivitatea ei în rândul tinerilor

Conform datelor BNS, din distribuția persoanelor ocupate pe activități economice rezultă că în sectorul agricol în 2020 au activat 153,0 mii persoane sau 19,0% din totalul persoanelor ocupate. Pentru o parte din acestea, agricultura reprezintă o activitate de subzistență. Cu toate acestea, ponderea celor ocupați în agricultură este destul de mare în comparație cu țările dezvoltate.

Pentru Republica Moldova ponderea cea mai mare în exporturi o constituie exportul produselor agrare. Producerea și procesarea agricolă generează aproximativ 50% din veniturile parvenite din export. Iar unele produse agricole, ca strugurii de masă, prunele sunt exportate în ultimii ani aproape 50% în UE.

Cu toate că agricultura reprezintă un sector important al economiei, acesta este puțin atractiv pentru generația tânără, cu unele cazuri sporadice de succes. Tot mai puțini

elevi/studenți se înmatriculează la meseriile și specialitățile agricole din cadrul Instituțiilor Profesionale Tehnice, Colegii, Centre de excelență și UASM.

- **Inovații și tendințe de dezvoltare a agriculturii care influențează pregătirea forței de muncă**

Tendințele emergente în agricultură, care sunt foarte proeminente în perioada post-liberalizare, includ creșterea productivității prin digitizare, robotizare și automatizare, folosirea dronelor și aplicațiilor telefonice pentru diagnosticare și tratare, diversificarea sectorului, aplicarea tehnicilor moderne și au un impact asupra creșterii investițiilor, volumului exporturilor, dezvoltării horticulturii și floriculturii, diversificării produselor alimentare. Aceste tendințe indică asupra faptului că agricultura este și va fi în următoarea perioadă un sector foarte important pentru Republica Moldova.

Aceste tendințe specifice agriculturii solicită forță de muncă calificată cu capacitate de implementare a standardelor noi de producere ecologică, utilizare a tehnicii agricole de performanță și aplicațiilor specifice agriculturii, procesare și adaptare la preferințele sofisticate și dinamice ale consumatorilor, promovare a produselor într-o piață competitivă, asigurare a logisticii, asigurare a trasabilității produselor agrare etc. Aceste competențe trebuie dezvoltate în cadrul sistemului de formare profesională și consolidate pe parcursul stagiilor practice în cadrul întreprinderilor agricole de performanță, capabile să asigure un proces de dezvoltare a abilităților practice în condiții de producere reală.

Urmare condițiilor expuse mai sus, participanții la Forumul „Dezvoltarea Forței de Muncă pentru Agricultură” solicită întreprinderea acțiunilor structurate pe opt piloni:

1. ELABORAREA POLITICILOR PUBLICE DE DEZVOLTARE A FORȚEI DE MUNCĂ PENTRU AGRICULTURĂ

Elaborarea Strategiei de dezvoltare a forței de muncă pentru sectorul agrar sau integrarea acestui subiect în alte documente strategice, cu luarea în considerare a tuturor particularităților sectorului, necesității de a reduce ponderea forței de muncă în agricultură și crearea unui potențial uman înalt calificat pentru acest sector.

Elaborarea unui mecanism național de atragere și motivare a tinerilor în sector prin susținerea absolvenților în deschiderea micilor afaceri în domeniul agriculturii în baza ajutorului financiar oferit de stat, donatori, agenți economici, dar și a instituțiilor educaționale, în vederea consolidării capacității și dezvoltării businessului în agricultură. Lansarea acțiunilor de promovare și facilitare a integrării tinerilor absolvenți în câmpul muncii.

Elaborarea în baza tehnologiilor și standardelor avansate pentru sporirea productivității muncii a unui mecanism național de stimulare a formării profesionale și continue a persoanelor ce nu au educației agricole, dar și dezvoltarea unui sistem riguros de formare continuă a cadrelor din sectorul agrar.

Promovarea integrării economiei verzi atât în educația agricolă, cât și în producerea agricolă, adică a economiei care urmărește reducerea riscurilor de mediu și a problemelor ecologice și țintește dezvoltarea durabilă fără degradarea mediului.

Susținerea cercetărilor în domeniul agrar și motivarea tinerilor cercetători de a continua studiile la nivele ISCDE 6, 7, 8. Revitalizarea statutului de „tânăr specialist” și „tânăr cercetător” în sectorul agricol, cu beneficiile aferente.

2. STIMULAREA LEGĂTURILOR CU SECTORUL PRIVAT/ SCHIMBUL DE EXPERIENȚĂ/STAGII DE PRACTICĂ

Construirea durabilă a parteneriatelor dintre instituțiile de formare profesională și comunitatea mediului de afaceri locală/regională/sectorială/internațională.

Stimularea businessului privat de a participa la formarea tinerilor specialiști (participarea la dezvoltarea curriculară, găzduirea stagiilor de practică, angajarea ulterioară, instruirea angajaților, formarea continuă a angajaților).

Stimularea financiară a agenților economici activ implicați în susținerea stagiilor practice ale studenților și angajarea absolvenților instituțiilor de învățământ agricol.

Consolidarea capacităților Comitetelor Sectoriale de formare profesionale pentru transpunerea cerințelor pieței muncii/sectoarelor economiei în cerințe de formare profesională în baza standardelor ocupaționale și standardelor de calificare. Elaborarea Mecanismului Unic de identificare a competențelor, și aplicarea lui periodică de către Comitetele sectoriale, în baza căruia să fie completate/ajustate specialitățile agricole pentru susținerea tendințelor de dezvoltare a ramurilor și subramurilor agricole.

Includerea instituțiilor de formare profesională cu profil agrar în activitățile asociațiilor profesionale și constituirea parteneriatelor în vederea colaborărilor multilaterale.

Organizarea prin intermediul asociațiilor profesionale a ședințelor de elaborare a standardelor ocupaționale, de analiză și actualizare a curricula, manualelor, ghidurilor practice, ghidurilor pentru stagiile practice cu scopul sporirii relevanței materialelor de studii și pentru sporirii conexiunii dintre teorie și practică.

Identificarea și comunicarea cu agenții economici din străinătate pentru organizarea activităților comune, inclusiv cu instituțiile de formare profesională inițială și continuă, pentru realizarea transferului de tehnologii și aplicarea inovațiilor cu impact asupra dezvoltării piețelor tradiționale și alternative.

Formarea „Elicei triple”, adică a consorțiilor dintre agenții economici, instituțiile de învățământ și unitățile de cercetare științifică pentru rezolvarea problemelor de importanță pentru sector în baza proiectelor, așa numitele triunghiuri ale cunoașterii.

Sondarea posibilității creării unei Agenții de susținere a Stagiilor Practice pentru IPT, responsabilă de identificarea celor mai optimale plasamente de practică, ghidarea stagiilor și mentorilor din cadrul companiilor, direcționarea stagiilor către cele mai fezabile locuri de muncă după absolvire după modelul Agenției SBB (Fundația pentru Cooperare pentru Învățământul Profesional, Formarea și Piața Muncii) din Țările de jos (Olanda). O alternativă ar fi crearea unei platforme net unde angajatorii pot plasa locurile disponibile pentru practică și angajare iar instituțiile educaționale aleg unde și când să orienteze elevul.

3. CREAREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DIDACTICO- PRACTICE ȘI SOCIALE ALE INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Sistemele de formare profesională la nivel de infrastructură trebuie să prevadă oportunități de dezvoltare a abilităților de aplicare a tehnologiilor moderne, precum inteligența artificială, big data, robotica, sistemele autoghidate, senzorii și rețelele de comunicații, toate conectate prin Internetul obiectelor (Internet of Things).

Dotarea sălilor de studii și laboratoarelor dotate cu echipament modern, crearea condițiilor optime de studiu (conexiune internet, noduri sanitare, săli de simulare/experimentare, spații comode de învățare).

Elaborarea materialelor de predare – învățare: manuale, ghiduri, materiale metodologice, prezentări digitale și video-uri educaționale. Compilarea arhivelor/bibliotecilor digitale de învățare pe meserii și specialități în conformitate cu curricula și cerințele standardelor.

Crearea infrastructurii și a platformelor de învățare on-line în toate instituțiile de educație agricolă ce ar permite asigurarea rezilienței în condiții de *lockdown* sau alte stări excepționale.

Renovarea căminelor pentru studenții locali și internaționali, crearea condițiilor bune de studiu și de viață pentru toate categoriile de elevi: conexiune internet, săli de lectură cu echipament digital, săli de sport cu echipament sportiv, cantină, bibliotecă, acces la biblioteci internaționale din domeniu etc.

4. ELABORAREA ȘI ACTUALIZAREA CURRICULUM-ULUI FORMAL ȘI NONFORMAL

Elaborarea și aprobarea Strategiei de Dezvoltare a Cadrului Național al Calificărilor.

Unificarea metodologiei de elaborare a Standardelor Ocupaționale și Standardelor de Calificare prin etapizarea acestora în cadrul unei singure proceduri, realizate de un singur grup de lucru pentru calificările la nivelurile ISCED 3,4,5,6,7,8.

Elaborarea clusterelor de calificări pentru eficientizarea proceselor de elaborare.

Actualizarea continuă a Registrului Electronic al Cadrului Național al Calificărilor.

Crearea și extinderea rețelei de experți pentru elaborarea Cadrului Național al Calificărilor: dezvoltatorilor de SO, SC, curricula.

Planificarea și bugetarea proceselor de elaborare a Standardelor Ocupaționale și Standardelor de Calificare realizată între Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Finanțelor, precum și ministerele de resort.

Elaborarea și actualizarea continuă a Standardelor de Calificare pentru noile meserii, specialități, specializări solicitate de piața muncii în coordonare cu Ministerul Economiei pentru a pune accent pe anumite sectoare prioritare țării și pentru a se alinia la tendințele de dezvoltare economică.

Planificarea și elaborarea curricula modulară și produselor curriculare noi, în bază de Standarde de Calificare.

Crearea Consiliilor de Calitate a Curricula în cadrul instituțiilor de învățământ, care ar implica agenți economici, experți naționali, cadre didactice, elevi și studenți..

Motivarea tinerilor specialiști pentru aplicare la programe naționale și internaționale de formare profesională și schimb de bune practici în baza Cadrului Național al Calificărilor.

Încorporarea competențelor antreprenoriale în procesul de predare în mod trans-disciplinar.

5. SPORIREA CALITĂȚII CADRELOR DIDACTICE

Stimularea mobilității academice a profesorilor prin programe europene de mobilitate academică.

Formarea comunității de cadre didactice de profil în baza organizării ședințelor regulate pentru diseminarea de bune practici cu invitați din domeniul științei, economiei, inovațiilor și digitalizării.

Dezvoltarea/formarea competențelor privind limbile străine pentru susținerea mobilității și pentru conectarea la comunitatea academică internațională. Organizarea unor cursuri, module, petrecerea de evenimente în limba străină – ar impulsiona elevii să învețe dar și să aplice competențele în domeniul lor de interes.

Dezvoltarea competențelor digitale ale cadrelor didactice și capacității de prestare a studiilor online în mod interactiv, relevant, captivant.

Crearea pe o platformă comună al IPT a arhivei digitale a materialelor de studii accesibile pentru cadrele didactice de profil și pentru studenți.

6. PROMOVAREA OFERTEI EDUCAȚIONALE A INSTITUȚIILOR EDUCAȚIONALE AGRICOLE

Promovarea sectorului agrar, prezentarea avantajelor și beneficiilor businessului în agricultură.

Elaborarea și implementarea continuă a campaniei promoționale naționale similare celei din România – “Fii mândru că ești fermier”, sau „AgriCool” din Moldova.

Promovarea istoriilor de succes a afacerilor inițiate de elevii și studenții instituțiilor de învățământ agricol *peer to peer*.

Demonstrarea faptului că activitatea economică în domeniul agrar aduce venituri și iar creșterea prestigiului activităților agricole este un trend internațional, deoarece muncă în acest sector este susținută de tehnică agricolă și echipamente performante, care reduce efortul fizic specific anterior sectorului.

Dezvoltarea spiritului de cultivator/antreprenor agricultor prin intermediul creării grădinilor/ spațiilor verzi/serelor școlare, formând abilități de cultivare și comercializare a unor culturi agricole, care necesită efort minim de producere și îngrijire (flori, ceairuri, verdeață, fructe, legume, pomușoare).

7. PLASAREA ÎN CÂMPUL MUNCII ȘI FINANȚAREA START-UPILOR INIȚIATE DE ABSOLVENȚI

Actualizarea continuă a portalului www.angajat.md cu locurile de muncă din agricultură disponibile, cu indicarea beneficiilor și pachetelor sociale aferente.

Inițierea și extinderea programelor de start-upuri în cadrul instituțiilor de învățământ cu suportul statului, donatorilor străini, partenerilor locali, etc, ca parte a ofertei educaționale a instituției, precum și oferirea motivației fiscale la crearea și activitatea unor astfel de companii.

Oferire de mentorat din partea companiilor existente pentru în cadrul programelor de responsabilitate socială corporativă pentru tinerii care s-au implicat în sectorul agricol pentru a-i ajuta să depășească nesiguranță și frică .

Lansarea programelor de leasing/împrumuturi de personal de la agenții specializate pentru asigurarea transferului tehnologic și inovațional, implementarea standardelor din sector și implicarea stagiilor, tinerilor specialiști sporind creșterea lor profesională la locul de muncă.

Considerarea stagiilor de practică în cadrul studiilor, în calitate de experiență de muncă la angajarea în câmpul muncii, după absolvirea instituției de învățământ agricol.

8. INTERNAȚIONALIZAREA INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Dezvoltarea capacității instituțiilor de învățământ de a oferi formare profesională pentru diaspora moldovenească și pentru străini (studii în limbi străine, adaptarea curriculară la cerințele pieței internaționale, colaborarea cu instituțiile din străinătate pentru a face schimb de studenți și de a învăța din această experiență, inițierea programelor de învățământ cu instituții similare de peste hotare).

Desfășurarea studiilor de fezabilitate privind posibilitatea recrutării studenților din străinătate la instituțiile de învățământ din Moldova.

Elaborarea pachetului informațional - promoțional profesionist și a strategiilor de comunicare privind oferta educațională a instituțiilor de învățământ prin intermediul reprezentanților, ambasadelor în alte state.

Stabilirea și realizarea colaborării internaționale în domeniul pregătirii cadrelor pentru sectorul agrar (proiecte finanțate din programe transfrontaliere, programul Dunărean, care au scopul de a facilita schimbul de experiență și *know how*).